

Юрченко Л.О.

студент,

Вінницький державний педагогічний університет

Науковий керівник: Волкова С.В.

доктор філологічних наук, професор,

Київський національний лінгвістичний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІСЕННОГО АНГЛОМОВНОГО НАРАТИВУ

Сьогодні в різних наукових галузях питання пісенного наративу є актуальним, і розглядається не лише у філології та музикознавстві, а також у психології, соціології, педагогіці та інших сферах науки.

У своїй роботі Г. Жукова визначає багатоаспектний підхід до вивчення даного поняття, який включає в себе вивчення процесу створення вокальних композицій, текстів до них, їх інтерпретацій і сприйняття пісенного тексту, враховуючи його роль і значення в культурі [2]. А. Черемісін характеризує пісенний наратив як «опосередкований системою субзнаків музично-мовний потік, «занурений» у ситуацію музичного спілкування» [6]. Розглядаючи дане питання, І.Шевченко зазначив у своїй роботі, що до його вивчення необхідно застосувати багатовимірний синергетичний підхід, враховуючи лінгвальний та позалінгвальний аспект і, включаючи мисленнево-комунікативну діяльність людини [7, с. 105-106]. Як показав огляд опрацьованих джерел, роботи, які присвячені теорії наративу, існує велика кількість, але дослідження питання пісенного наративу як одного із видів нараховується не так багато. Зокрема цим питанням займалися: Ю. Плотницький, О. Шевченко, І. Шевченко, А. Ігнат'єв, П. Кучукова, Н. Козлова, Т. Астафурова, М. Бонфельд, Г. Позднишева та інші.

Об'єктом дослідження постають тексти англомовних пісень, які на сьогодні є актуальними та популяризуються масами. Як зазначає Ю. Плотницький, музика є своєрідним каналом поширення й розповсюдження англійської мови у світі. Він також зазначає, що молодь набагато краще знайома з англомовними зразками (мається на увазі американських та англійських виконавців) ніж із вітчизняним текстово-музичним продуктом [5, с. 13]. Тому можна кваліфікувати англомовний пісенний наратив як пропаганду англійської мови та культури (американської та англійської) із властивими їм ідеалами, цінностями.

На сьогодні є велика кількість визначень та жанрів пісенного нарративу, але це питання є досі актуальним через різноманітні підходи до інтерпретації визначеного поняття. Розглянемо деякі із них. Пісенний нарратив, за Л. Дуняшевою, є сукупність контексту, тексту та методу інтерпретації пісні [1, с. 158]. Е. Мензаїрова у своїй роботі акцентує увагу на подвійній природі поняття, оскільки такий тип нарративу може існувати одночасно в усній та писемній формі [3, с. 59]. Об'єднання невербальних (музичний супровід) і вербальних (пісенний текст) складників створюють своєрідну структуру, що характеризується взаємозалежністю компонентів одне від одного, зазначає Ю. Плотницький. Доповнюючи цю ідею він вказує на те, що навіть при домінантній ролі мелодійного компоненту, він є нерозривно пов'язаний із віршованим текстом, який, хоча і має особливості поезії, не досягає її рівня [5, с. 19]. Узагальнюючи вищесказане, робимо висновок, що пісенний нарратив – це своєрідна єдність мовних та музичних компонентів, які характеризуються специфічними синтаксичними, лексичними та граматичними особливостями і є об'єднані однією темою та метою.

Досліджуючи дане питання Т. Астафурова та І. Шевченко виділили та узагальнили основні лінгвокультурологічні особливості, притаманні будь-якому типу пісенного нарративу: поліфункціональність, авторитарність, ідеологічність, креолізованість, аксіологічність, дистанційність, суб'єктивність, інтертекстуальність, ритуальність [7, с. 98].

Ю. Плотницький при дослідженні питання пісенного нарративу виокремив різні рівні сприйняття пісенних текстів аудиторією:

– перший рівень властивий аудиторії, яка не володіє мовою пісні, яка виконується; у результаті створюється мовний бар'єр і композиція не досягає бажаного ефекту;

– другий рівень притаманний для середньостатистичного слухача, який сприймає пісенне мистецтво як дозвілля, тобто він приділяє мінімальну увагу вербальним компонентам, фокусуючись на музикальному аспекті;

– третій рівень поширений серед аудиторії, яка володіє мовою пісні й має базові знання з теорії музики (сприйняття пісні як виду мистецтва); слухач приділяє увагу як мелодії так і тексту пісні, у результаті чого досягається бажаний ефект [4, с. 141].

Оскільки ми досліджуємо пісенний нарратив у лінгвістичному ключі, то робимо акцент на тексті, мовних засобах актуалізації тієї чи іншої інформації.

Моделюючи концепцію молодіжної англомовної субкультури, О. Шевченко [8, с. 9], виділяє три типи концептів, які становлять смислово-ціннісний аспект:

– поведінкові концепти, основним завданням яких є заклик та мотивація до певного стилю поведінки, де поняттями, що актуалізуються, є такі: нонконформізм, епатаж, виклик та пасивність.

До прикладу, у фрагменті з пісні Lady Gaga «Paparazzi» актуалізується концепт епатажність, який реалізується використанням лексики, що стосується шоу-бізнесу (fan, paparazzi, superstar). Крім того, це підсилено гіперболою (найбільший фанат, єдина суперстар), яка насправді ще «приховує» іронічний контекст:

«I'm your biggest fan / I'll follow you until you love me / Papa-paparazzi / Baby there's no other superstar»

– емоційні концепти у свою чергу представляють культурні універсалії із образною та ціннісною складовими. Основними концептами вважаються: свобода, самотність, смерть, віра, любов.

Наприклад, у поданому нижче фрагменті пісні згаданий концепт актуалізується за допомогою контрасту, тобто автор спочатку використовує слова, які створюють відчуття довготривалості: «як довго я ковзатиму» (існуватиму), слово «ковзати» вжито в його конотативному значенні, щоб підкреслити саме процес, який є довгим, майже вічним. Натомість далі використано слово «віддалились» та різкий наказовий спосіб, який закликає вбити. Саме на контрасті на використаній лексиці у наказовому тоні реалізується концепт смерті: *«How long, how long will I slide? / Separate my side... / Slit my throat it's all I ever»* (RHCP «Otherside»)

У наступному зразку за допомогою повтору однокореневий слів «lonely», «loneliest» та використання найвищого ступеня порівняння *«The most loneliest»*, що у свою чергу є гіперболою, реалізується концепт емоційний концепт самотності. *«Such a lonely day / And it's mine / The most loneliest day of my life»* (System of a Down «Lonely Day»).

Лексичний повтор однокореневих слів реалізує концепт самотності в поданому фрагменті.

– Соціальні концепти, які реалізують матеріальні та соціально-статусні цінності. Основними являються: периферійні – статус, гроші, благополуччя, власність, влада; ядерний концепт – расизм. Наприклад, у наведеному нижче фрагменті продемонстрований соціальний концепт расизму, який реалізується за допомогою грубої, образливої лексики *«Nigga»* та метафорою, яка порівнює людей певної раси із сміттям:

«Hillbilly / Cracker / Nigga / White trash»(Adam Calhoun «Racism»)

Англомовний пісенний наратив є продуктом медіапростору, який включає в себе вербальні та невербальні компоненти і має подвійну натуру. Він є маршрутизатором для популяризації англійської мови та культури, передаючи через текстові фрагменти життєві цінності, погляди на різні ситуації так, як це сприймають носії мови. Крім того, варто зауважити, що не кожен слухач є повноцінним адресатом, а лише той, який розуміє мову пісенного наративу і приділяє рівноцінну увагу музиці та тексту. На сьогоднішній день, незважаючи на існуючі роботи із цієї теми, це питання не є повністю дослідженим.

Список використаних джерел:

1. Дуняшева Л. Г., Гриценко Е. С. Конструирование гендера в блюзе и рэпе: глобальное и локальное: монография. Нижний Новгород: НГЛУ им. Добролюбова, 2013. 213 с.
2. Жукова Г. Музыкальный смысл: язык, речь, мышление, дискурс. – Режим доступа: http://lib.herzen.spb.-ru/text/zhukova_120_96_102.pdf
3. Мензаирова Е. А. Актуализация концептов любовь и женщина в песенном дискурсе : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Ижевск, 2010. 187 с.
4. Плотницкий Ю. Е. Англоязычный песенный дискурс как компонент массовой культуры // Bridging linguistics and methodology : VIII Межрегиональная научно-практическая конференция : материалы и тезисы докладов. Самара, 2003. С. 141-146.
5. Плотницкий Ю. Е. Лингвостилистические и лингвокультурные характеристики англоязычного песенного дискурса : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки». Самара, 2005. 21 с.
6. Черемисин А. М. Музыкально-коммуникативное событие: факторы формирования музыкального дискурса : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 24.00.01. Тамбов, 2004. 24 с.
7. Шевченко І. С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу: монографія // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / під заг. ред. І. С. Шевченко. Харків : Константа, 2005. С. 9-20.
8. Шевченко О. В. Лингвосомиотика молодежного песенного дискурса : на материале английского языка : автореферат дис. ... кандидата филологических наук : 10.02.04 / Волгогр. гос. ун-т. Волгоград, 2009. 20 с.